

Van de auteur van *Reisgenoten*

SHARON
GARLOUGH
BROWN

Scherven van licht

Een prachtig en ontroerend verhaal, doordrenkt met
diepzinnige spirituele inzichten. – Lynn Austin

Sharon Garlough Brown

Scherven van licht

Roman

Vertaald door Tineke Tuinder-Krause

KokBoekencentrum Uitgevers • Utrecht

Vertaling: Tineke Tuinder-Krause
Ontwerp omslag: Villa Grafica
Lay-out binnenwerk: Crius Group

ISBN 978 90 297 3932 0
ISBN 978 90 297 3933 7 (e-book)
NUR 302
www.kokboekencentrum.nl

De Bijbelteksten in deze uitgave zijn ontleend aan de NBV21 © Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap 2021 en de Herziene Statenvertaling © Stichting Herziene Statenvertaling 2010/2016, tenzij anders vermeld.

Oorspronkelijk uitgegeven door InterVarsity Press onder de titel *Shades of Light*. Vertaald en gedrukt met toestemming van InterVarsity Press, Downers Grove, USA. www.ivpress.com.

© 2019 Sharon Garlough Brown

© 2025 KokBoekencentrum Uitgevers, Utrecht

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining zijn niet toegestaan.

KokBoekencentrum Uitgevers vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Voor David, mijn geliefde zoon.
Jij inspireert me met je moed,
bewogenheid en wijsheid.
Woorden schieten tekort om uit te drukken
hoeveel ik van je hou
en hoe trots ik op je ben.

★★★

*Het licht schijnt in de duisternis
en de duisternis heeft het niet in haar macht gekregen.*

Johannes 1:5

*Zei ik: Ja, duisternis zal mij opslokken! –
dan is de nacht een licht om mij heen.
Zelfs de duisternis maakt het voor U niet duister,
maar de nacht licht op als de dag,
de duisternis is als het licht.*

Psalm 139:11-12 (HSV)

Inhoud

Deel 1
Ook daar

Deel 2
Afgemat

Deel 3
De wacht houden

Deel 4
Zelfs de duisternis

Dankwoord

Lijst van werken van Vincent van Gogh

Deel I

Ook daar

*Waar kan ik Uw Geest ontgaan,
waar Uw aangezicht ontvluchten?
Al steeg ik op naar de hemel, U bent daar;
of legde ik mij neer in de hel, zie, U bent daar.
Nam ik vleugels van de dageraad,
woonde ik aan het einde van de zee,
ook daar zou Uw hand mij leiden
en Uw rechterhand mij vasthouden.*

Psalm 139:7-10 (HSV)

*'t Is hier zo mooi, als men maar een goed en eenvoudig oog heeft,
zonder veel balken er in.
Maar als men dat heeft, dan is 't overal mooi.*

Vincent van Gogh,
brief aan Theo vanuit Londen, 31 juli 1874

Proloog

Wren

Het was het zuchten, zo vermeldde het artikel, het vreselijke zuchten dat die schemerige februariochtend de aandacht trok van de vrouw en haar naar het strand lokte. Ze vertelde dat de jonge walvissen het ergst waren, met hun panische gespetter en hun gekwelde gekreun.

Wren Crawford klapte haar laptop dicht en schoof haar boterham op het bureaublad van zich af.

Ze had toch beter moeten weten dan tijdens haar lunchpauze verhalen te lezen over walvissen die aan de andere kant van de wereld met honderden tegelijk aanspoelden op het strand. Ze had al moeite genoeg met het verwerken van haar eigen portie leed die ze door haar werk met getraumatiseerde vrouwen en kinderen in het Bethel House dagelijks op haar bordje kreeg. Het was verstandiger om daarnaast niet ook nog informatie over weer een potentieel zinloze reddingsoperatie toe te laten. Haar huidige therapeut, dr. Emerson, zou het met haar eens zijn: probeer jezelf zo min mogelijk bloot te stellen aan ellende en leed op afstand. Haar baan bood haar al meer dan genoeg om te verwerken.

Ze richtte haar blik op de vele kindertekeningen die op de archiefkasten geplakt waren en probeerde het beeld van de walvissen van zich af te schudden. Tevergeefs. Het enige wat ze zag, waren de vrijwilligers met hun emmers, die hun best deden om de aangespoelde dieren die nog in leven waren met water af te koelen en nat te houden. Vervolgens probeerden ze zolang het nog vloed was wanhopig om de dieren weer veilig en wel in het

water te krijgen. Daarna vormden ze een menselijke keten, in een poging te voorkomen dat de geredde dieren opnieuw aanspoelden. Nu al lagen er verspreid over honderden meters langs de kust van Nieuw-Zeeland karkassen. Het kon dagen duren totdat ze er enig idee van hadden of hun inspanningen op de een of andere manier effect hadden.

Ze pakte haar telefoon om een berichtje te sturen naar Casey, haar beste vriend sinds ze een jaar of tien was. Hij zou haar plagen om haar overgevoeligheid, maar haar nooit veroordelen.

Ik heb een mentale reset nodig, schreef ze.

Hoe dat zo?

Gestrande walvissen in Nieuw-Zeeland.

Heb je iets aan een stel kittens die iemand in een steegje heeft gedumpt?

Wren koos zijn nummer. 'Hoeveel?'

'Drie.'

'Waar?'

'In een afvalcontainer. Ik hoorde ze janken toen ik de vuilnis wegbracht.'

Dat soort wreedheid tegenover dieren, kinderen en alles wat kwetsbaar was, zou ze nooit begrijpen. 'Waar zijn ze nu?'

'Ze spelen met mijn schoenveters. En au! Ze bijten me. Kappen, Theo. Hier, speel hier maar mee.'

'Je hebt ze al namen gegeven?'

'Eentje maar.'

'Weet Brooke het al?'

Hij lachte. 'Nog niet. Geen idee of zij van katten houdt.'

Wren hoopte dat zijn langeafstandsverloofde er blij mee zou zijn. 'Wow, wat ben je toch een fijne vent, Casey.'

'Of een doetje als het om schattige dingen gaat.'

'Ook goed.' Er verscheen een medewerker in de deuropening die haar aankeek alsof ze wilde zeggen: *Sorry dat ik je stoort, maar er is een noodgeval*. Wren stak haar duim op om aan te geven dat ze de boodschap begrepen had. 'Ik moet gaan. Maar misschien kun je op zoek gaan naar een opvangplek voor de kittens, of zo. Waarschijnlijk hebben ze ook een dierenarts nodig. Hoe ziet jouw

agenda eruit? Ik zit hier nog wel een tijdje.'

'Ik snap het. Moet lukken. We hebben geen opnames vandaag.' Casey, een freelancevideograaf, werkte al maanden aan een project dat zich richtte op mensensmokkel in West-Michigan. 'Maar kom alsjeblieft even langs na je werk, Wrinkle. Ik moet je iets vertellen.'

'Oké.' Ze stopte het laatste stukje van haar boterham in haar mond. 'Maar als je geen veilige plek voor ze hebt...'

'Ik weet het. Maak je geen zorgen. Dan hou ik ze bij me tot we een andere oplossing hebben gevonden. En het is maar te hopen dat ze intussen mijn bank niet vernielen.'

'Bedankt, Casey. Je bent een ster.'

'We zijn allemaal lichtjes, toch? Jij in jouw hoekje van de wereld en ik in het mijne.'

Ja, dacht ze terwijl ze haastig door de gang liep. Dat wilde ze. Te midden van alles wat krom, donker en hopeloos was wilde ze schijnen.

Er bestond een schets van de hand van haar favoriete kunstenaar, Vincent van Gogh – een tekening gemaakt met potlood, kleurkrijtjes en inkt die samen het beeld vormden van een knoestige boom met wortels die door een storm half uit de grond getrokken waren, maar zich toch nog vastklemden aan de aarde. Vincent had in die boomwortels het beeld gezien van de strijd om het bestaan, de zoektocht naar hoop. Hij had het begrepen.

Dat was het beeld dat ze voor zich zag, terwijl ze luisterde naar haar collega die haar vertelde over een nieuwe cliënt: een moeder die in elkaar was geslagen door een vriendje dat haar vierjarig zoontje liet misbruiken door zijn vrienden. Iets wat ze op een dag bij thuiskomst had ontdekt.

Wren wist niet of ze op het punt stond flauw te vallen of over te geven. Ze wist alleen dat ze zich aan iets stevigs moest vasthouden. Zoiets als de boomwortels van Vincent. Ze pakte de rand van de tafel vast waar Allie en zij aan zaten.

'Heb je even nodig?' vroeg Allie.

Wren knikte.

Allie legde het politierapport weg. 'Ik denk dat dit ons minder zou verbazen als we in Chicago of Detroit woonden, maar in Kingsbury...'

Precies. Tijdens haar opleiding had Wren verbijsterd kennisgenomen van de statistieken van misbruik en mensenhandel in West-Michigan. Op dat moment had ze besloten haar bewogenheid in te zetten ten goede en zich aan te sluiten bij de reddingsoperatie in Kingsbury en daarbuiten. Maar de duisternis was meedogenloos.

Ze beet op haar lip. Ze wilde niet huilen. Want als ze eenmaal begon te huilen, kon ze misschien niet meer stoppen. 'Gebeurt dat vaak?' had dr. Emerson haar een paar weken geleden gevraagd. 'Dat je niet kunt stoppen met huilen?'

Niet zo vaak. Soms.

'Tijdens je werk?'

Nee. Tijdens haar werk wist ze zich te beheersen. Maar het was slopend om altijd op haar tenen te moeten lopen, om zich altijd schrap te moeten zetten voor de volgende crisis, om altijd op het punt te staan in tranen uit te barsten en in te storten.

Ze keek naar haar handen en zag in gedachten Vincents wankele boom voor zich.

'Heb je behoefte aan wat meer therapie?' had dr. Emerson gevraagd. 'Of misschien een tijdje verlof?'

Onmogelijk. Ze hadden al te weinig personeel in Bethel en dat terwijl de kinderen en hun moeders maar bleven komen. Ze keek uit het raam naar de somberheid van de februarimaand. 'De jonge walvissen zijn het ergst.'

'Wat?'

Ze had niet door dat ze het hardop had gezegd. 'Niks.'

Allie wachtte even en zei toen: 'Gaat het wel? Ik bedoel, niet alleen hier en nu, maar in het algemeen. Het lijkt wel of je er de laatste tijd niet helemaal bij bent.'

Wren probeerde die observatie op te vatten als bezorgdheid in plaats van kritiek. 'Het is me gewoon een beetje te veel allemaal.'

Allie knikte. 'Tja, zorg ervoor dat de vijand je niet in zijn klauwen krijgt. We staan aan de frontlinie, dat weet je. Je moet het

schild van het geloof oppakken en het duister bestrijden. En dat geldt voor ons allemaal.'

Wren zuchtte. 'Soms heb ik gewoon geen vechtlust meer over.'

'Ik snap het. Ik herken het. Daarom moeten we onze geest blijven vernieuwen. We moeten elke gedachte gevangen nemen want anders' – Allie gebaarde naar de gang – 'wordt dit hier onze ondergang.'

En op de dagen dat ze niet de energie had om haar gedachten gevangen te nemen en haar geest te vernieuwen? Op de dagen dat de onderstroom van verdriet en angst te sterk was om te weerstaan? Wat dan?

Het leek wel alsof Allie haar gedachten kon lezen. 'Het maakt niet uit hoe we ons voelen. We moeten blijven vaststaan in het Woord. Dat is de enige manier om te overleven. De enige manier hierdoorheen is bidden. Onophoudelijk.'

Dat was precies wat Wren het moeilijkste vond zodra het duister haar overspoelde. Dan had ze niet de kracht om in haar bijbel te lezen of te bidden. Maar dat hoefde Allie niet te weten. Ze had geen behoefte aan schuldgevoelens en kritiek boven op haar verdriet. Ze schoof haar stoel naar achteren. 'Ik moet naar binnen, kennismaken met Evelyn en haar moeder.'

Allie keek haar meelevend aan. Of was het medelijdend? 'Ik heb een beter idee. Zullen we vandaag van plaats ruilen? Zal ik dit intakegesprek doen?'

Wren wilde tegenstribbelen. Ze wilde haar kundigheid verdedigen, haar weerbaarheid laten zien en Allie bewijzen dat ze emotioneel en geestelijk in staat was om het duister te verdringen en de goede strijd te strijden. Maar ze had geen kracht meer voor bravoure. En bovendien kon ze het zich, gezien alle mogelijke wettelijke en medische risico's, niet veroorloven om iets over het hoofd te zien. Of ten overstaan van anderen in te storten. Dus zei ze: 'Heel graag, Allie. Bedankt.'

'Dat zou je ook voor mij doen.' Allie pakte de dossiermap. 'Je lunchpauze is nog niet om. Waarom ga je niet naar het atelier? Even diep ademhalen, je gedachten ordenen.'

Goed idee. Wren haalde haar telefoon uit de bureaula, liep vervolgens naar het atelier en deed de deur achter zich dicht. Ze wilde schilderen en muziek luisteren. Dat zou haar helpen om haar gedachten te ordenen. Ze koos een paar tubes acrylverf uit de voorraadkast, zette een klein schilderdoek op een ezel dat ze al in de primer had gezet en koos als inspiratie een van haar lievelingsnummers, *Vincent*.

'Starry, starry night,' zong Don McLean terwijl ze wat azuurblauw op haar palet kneep. Net als Vincent zou ze schilderen met blauw en grijs.

'Look out on a summer's day with eyes that know the darkness in my soul...'

Vincent wist het. Hij begreep het. Hij was een metgezel in het duister.

Ze mengde het blauw met een beetje violet tot het bijna zwart was. Toen smeerde ze de somberheid met brede streken op het canvas en vormde het duister tot schaduwrijke bergen en spelonken. Verfstreken van contrasterend geel zouden de lucht opfleuren, maar ze wilde niets opfleuren. De paarse duisternis kalmeerde haar.

Ze deed een stap naar achteren en keek met half dichtgeknepen ogen naar het doek. Ze zou het violet mengen met grijs en de wolken uitsmeren tot een broeierig waas. Tot er niets helders meer te zien was. Niet zoals het duister van Vincent, waar het licht doorheen glinsterde.

'Maak je niet druk om het resultaat,' zou dr. Emerson kunnen zeggen. *'Je schildert in elk geval weer.'*

Ze moest er meer tijd voor vrijmaken, vooral als ze zich gespannen voelde. Kunst wist haar altijd op te beuren en niet alleen haar eigen kunstwerken, ook die van Vincent. Als kind was ze verliefd geworden op zijn schilderijen en jarenlang had ze de oprechte poëzie van zijn brieven bestudeerd en ervan genoten. Ze had zelfs haar eindscriptie geschreven over de latente spiritualiteit in zijn kunst en de clair-obscur van zijn treurige, zonnige leven, de schaduwen van wanhoop doorkliefd met wat hij *'een straal van omhoog'* noemde. In zijn brieven, in zijn schetsen, in

zijn schilderijen, zelfs in de duistere werken, schitterde een zweem van stralende hoop.

‘With eyes that watch the world and can’t forget...’

Ze wilde dat ze kon zien en vergeten. Ze legde haar paletmes neer en veegde een pluk van haar korte, donkere haar uit haar ogen. Ze benijdde de mensen die konden zien en vergeten. Maar dat was nooit haar sterkste kant geweest en zou dat ook nooit worden. Maatschappelijk werkers, kunstenaars, zorgverleners, mensen met geloof en compassie – zij hadden de roeping om te zien zonder een spier te vertrekken.

Ze spoelde haar kwasten af in de spoelbak en kneep ze uit om de overblijfselen van de donkere hemel te verwijderen. Misschien moest ze de kinderen vandaag laten schilderen, in plaats van ze te laten tekenen. Dan kon zij hun gebruik van kleur analyseren, de voorwerpen die ze schilderden als vingerwijzing naar hun trauma, en haar observaties vastleggen in hun dossier.

Ze wreef haar gekleurde handen met lauw water schoon en keek over haar schouder naar haar werk. Wat zouden anderen over haar zeggen als ze dit zagen? Wat zou dr. Emerson opschrijven in zijn rapport? Ze draaide de kraan dicht, liep terug naar haar palet en doopte de breedste kwast in de grijze verf. Toen streek ze de verf over het canvas om elk stukje bewijs te verhullen.

Ze had geen ruimte voor zwaarmoedigheid. Ze moest sterk zijn voor de kinderen. Ze moest hoopvol zijn voor de vrouwen. Ze moest zich vermannen en veerkrachtig zijn. Ze had het al zo vaak gedaan, dus kon ze het nog wel een keer. Te midden van alle chaos en tumult kon ze zich vastklemmen, net als Vincents wortels. En doorgaan.

1

Acht maanden later

‘Tijd voor je medicijnen, Wren.’ Kelly, een van de aardige zusters, kwam de kamer binnen met een klein plastic bekertje vol pillen en een glas water.

Wren legde haar potlood op het bed neer. Ze was zo verdiept geweest in haar tekenwerk dat ze de oproep om naar het zusterstation te komen voor de ochtendmedicijnen niet had gehoord. Gelukkig was Kelly niet zo’n zuster die haar vanwege haar onoplettendheid op haar kop gaf.

‘Dat is echt heel mooi,’ zei Kelly, en ze keek aandachtig naar de schets van een vrouw die een emmer droeg. ‘Ik wist niet dat je een kunstenaar bent.’

‘Een amateur, meer niet.’

‘Nou, ik kan niet eens een simpel poppetje tekenen.’ Kelly gaf haar het bekertje. ‘Ik vind het fijn dat je tekent.’

Verder had ze ook niet zo veel te doen. Slapen, tekenen, groeps-therapie. Nu de verlamrende lusteloosheid was verdwenen en de opgejaagde, angstaanjagende gedachten langzaam tot rust begonnen te komen, kwam haar creatieve geest weer wat tot leven. Ze slikte trouw haar medicijnen.

‘De anderen zijn net gaan ontbijten,’ zei Kelly. ‘Ik wilde je wat te eten brengen, maar dat mocht niet van Dominic.’

Nee, natuurlijk niet. Haar nieuwe casemanager had haar op strenge toon laten weten dat het heel belangrijk was om zo veel mogelijk contact met anderen te hebben. ‘Ik kom eraan.’

‘Ik loop met je mee naar beneden. Kom maar naar de zusterpost als je klaar bent.’

Ze wachtte totdat Kelly de kamer uit was en ging toen verder met haar schets. Als ze het beeld van de walvissen en de reddingsoperatie niet uit haar gedachten kon wissen, zelfs na al die maanden, dan moest ze er maar iets mee doen.

Dat had dokter Emerson haar aangeraden tijdens hun laatste afspraak samen, net voordat hij in juni met pensioen was gegaan: Ze moest zich openstellen voor wat het beeld haar wilde laten zien. En ze moest een afspraak maken met een van zijn collega's. Maar ze had nooit de moeite genomen om dat te doen. Ze was alle veranderingen beu, en het kostte gewoon te veel energie om opnieuw te beginnen met een nieuwe hulpverlener. Als ze al een goede match kon vinden. Dat was altijd een uitdaging. En als je dan eindelijk een geschikt iemand had gevonden, kon het maar zo zijn dat hij of zij ging verhuizen. Of met zwangerschapsverlof ging en niet meer terugkwam. Of niet vergoed werd door je nieuwe zorgverzekeraar. Of met pensioen ging.

Met de punt van haar potlood bracht ze schaduw aan bij het haar van de vrouw. Misschien was het geen reddingsoperatie. Misschien droeg de vrouw een emmer om een zandkasteel te bouwen met een kind, zoals de rode plastic emmers die zij en haar moeder jaren geleden bij zich hadden als ze langs de Australische kust liepen in de buurt van het huis waar ze haar jeugd had doorgebracht, op zoek naar schelpen. De paarse waren favoriet.

Maar haar opa had haar altijd gewaarschuwd voor de blauw geringde inktvissen die zich schuilhielden in de getijdenpoeltjes, weggestopt in schelpen of onder grote stenen. Ze moest heel voorzichtig zijn, want met één beet konden die dieren een meisje verlammen, haar bewusteloos maken, niet meer in staat om adem te halen. Opa kende een meisje dat...

Ze moest ademenhalen.

Dat ze met haar opa op zoek was naar zeesterren toen...

Ademhalen.

Ze legde haar ene hand op haar borst, de andere onder haar ribben en ademde langzaam in door haar neus, zodat haar middenrif zich vulde met lucht, precies zoals een therapeut haar jaren

*Een helende roman die je uitdaagt
verder te kijken dan pasklare antwoorden
en op zoek te gaan naar échte hoop*

Maatschappelijk werkster Wren Crawford zet zich met hart en ziel in voor de mensen met wie ze werkt. Onder het gewicht van hun leed dringen donkere gedachten ook steeds vaker haar eigen hoofd binnen. Ze besluit op zoek te gaan naar kleine lichtpuntjes in de duisternis: in creativiteit, pastorale gesprekken en onverwachte momenten van schoonheid.

Op haar zoektocht vindt Wren herkenning in de brieven van Vincent van Gogh, die net als zij worstelde met depressie, maar bleef verlangen naar licht. Intussen steken spoken uit het verleden opnieuw de kop op en dreigen die haar vooruitgang te dwarsbomen. Maar misschien begint hoop juist dáár: in het kwetsbare, in het onvolmaakte – en vindt ze daarin de moed om door te gaan.

SHARON GARLOUGH BROWN is theologe en schrijft hoopvolle romans waarin ze haar lezers uitnodigt de lengte, diepte en hoogte van Gods liefde te ontdekken. Van haar *Reisgenoten*-serie zijn inmiddels 10.000 exemplaren verkocht. *Scherven van licht* is opnieuw een verhaal dat raakt en heelt, midden in de gebrokenheid van het leven.

KokBoekencentrum.nl
UITGEVERS | UTRECHT

ISBN 9789029739320 NUR 302

9 789029 739320